

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA.410.002.03.2020

Pan
Adam Lubiak
Starostwo Powiatowe w Wołominie
Ul. Prądyńskiego 3
05-200 Wołomin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/021 Kształcenie w szkołach specjalnych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Wołominie, ul. Prądyńskiego 3; 05-200 Wołomin ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Adam Lubiak, Starosta Wołomiński, od 22 listopada 2018 r. W okresie od 22 grudnia 2014 r. do 21 listopada 2018 r. Starostą był Kazimierz Rakowski.
Zakres przedmiotowy kontroli	Warunki kształcenia uczniów w szkołach specjalnych
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2010 (do czasu zakończenia kontroli oraz z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem)
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Wanda Dąbrowska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/60/2020 z 27 kwietnia 2020 r. (akta kontroli str. 1)

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą na terenie Powiatu funkcjonowało 12 szkół realizujących kształcenie specjalne, w tym osiem dla których organem prowadzącym był Powiat i cztery dotowane przez Powiat, prowadzone przez inne podmioty. Szkoły specjalne prowadzone przez Powiat działały na podstawie aktualnej uchwały w sprawie planu sieci szkół, podjętej w obowiązującym trybie i wymaganym terminie. Ponadto z zachowaniem terminów określonych w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe⁴, podjęto uchwały dotyczące przekształcenia szkół w związku z reformą systemu oświaty, likwidacji gimnazjów oraz dokonano aktualizacji wpisów w ewidencji szkół i placówek niepublicznych. W okresie objętym kontrolą Powiat podejmował działania mające na celu rozwój i poprawę kształcenia specjalnego w nadzorowanych szkołach specjalnych, m.in. poprzez prowadzone inwestycje, remonty, doposażanie szkół w pomoce naukowe i dydaktyczne, a także finansowanie doksztalcenia i doskonalenia nauczycieli. Sprawowano nadzór nad szkołami specjalnymi prowadzonymi przez Powiat w zakresie spraw finansowych i administracyjnych, a szkoły dotowane obejmowano kontrolą wykorzystania dotacji. Stwierdzone w wyniku kontroli nieprawidłowości dotyczyły m.in. ustalania, w latach 2017-2019, wysokości dotacji trzem z czterech szkół niepublicznych prowadzonym przez inne podmioty niż Powiat, i polegały na nieuwzględnieniu wag zawartych w algorytmie podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla odpowiednich niepełnosprawności, a także nieuwzględnieniu faktycznej liczby uczniów w danej szkole, w wyniku czego szkołom tym przekazano dotacje w nieprawidłowej wysokości. Stwierdzono również niezamieszczenie w sprawozdaniu o stanie

¹ Dalej: Powiat Wołomiński lub Powiat.

² Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 60, dalej: ustawa wprowadzająca Prawo oświatowe.

realizacji zadań oświatowych w Powiecie Wołomińskim za rok szkolny 2018/2019 wyników egzaminu ósmoklasisty, pomimo obowiązku wynikającego z art. 11 ust 7 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁵.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

1. Warunki kształcenia uczniów w szkołach specjalnych.

1. W latach szkolnych 2017/2018–2019/2020 na terenie Powiatu Wołomińskiego funkcjonowały niżej wymienione szkoły prowadzone przez Powiat, realizujące kształcenie specjalne:

- Szkoła Podstawowa Specjalna w Radzyminie (SPS-R), działająca wcześniej w ramach Zespołu Szkół Specjalnych w Radzyminie (ZSS-R), z dniem 1 września 2017 r. przekształcona w ośmioletnią Szkołę Podstawową Specjalną w Radzyminie⁷,
- Gimnazjum Specjalne w Radzyminie (GS-R), działające przy SPS-R, zlikwidowane z dniem 31 sierpnia 2019 r.⁸,
- Szkoła Podstawowa Specjalna w Wołominie (SPS-W), działająca w ramach Zespołu Szkół Specjalnych w Wołominie (ZSS-W), przekształcona z dniem 1 września 2017 r. w ośmioletnią szkołę podstawową⁹,
- Gimnazjum Specjalne w Wołominie (GS-W), działające w ramach ZSS-W, zlikwidowane z dniem 31 sierpnia 2019 r.¹⁰,
- Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy w Wołominie (SSPDP-W), działająca w ramach ZSS-W, przekształcona z dniem 1 września 2017 r. zgodnie z art. 172 ustawy wprowadzającej Prawo oświatowe¹¹;
- Szkoła Podstawowa Specjalna w Ostrówku (SPS-O), działająca w ramach Zespołu Szkół Specjalnych w Ostrówku (ZSS-O), przekształcona z dniem 1 września 2017 r. w ośmioletnią szkołę podstawową¹²,
- Gimnazjum Specjalne w Ostrówku (GS-O), działające w ramach ZSS-O, zlikwidowane z dniem 31 sierpnia 2019 r.¹³,
- Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy w Ostrówku (SSPDP-O)- działająca w ramach ZSS-O, przekształcona z dniem 1 września 2017 r. zgodnie z art. 172 ustawy wprowadzającej Prawo oświatowe¹⁴.

Liczba nauczycieli zatrudnionych w ww. szkołach w latach 2017–2019 (wg danych SIO¹⁵ na 30 września) wynosiła odpowiednio: 107 (w wymiarze 94,65 etatu), 124 nauczycieli (w wymiarze 98,95 etatu) oraz 120 nauczycieli (w wymiarze 117,08 etatu), co stanowiło odpowiednio: 25,74%, 27,14% i 27,48% etatów wszystkich nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez Powiat.

(akta kontroli str. 40-43)

W latach szkolnych 2017/2018-2019/2020 Powiat dotował cztery niepubliczne szkoły specjalne prowadzone przez osoby fizyczne oraz inne osoby prawne, tj.: Niepubliczną Szkołę Podstawową ASQ¹⁶ oraz trzy szkoły funkcjonujące w ramach

⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 910., dalej: ustawa Prawo oświatowe.

⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Uchwała Nr XLII-464/2017 Rady Powiatu Wołomińskiego z dnia 23.11.2017 r.

⁸ Uchwała Nr VI-73/2019 Rady Powiatu Wołomińskiego z dnia 26.04.2019 r.

⁹ Uchwała Nr XLII-467/2017 Rady Powiatu Wołomińskiego z dnia 23.11.2017 r.

¹⁰ Uchwała Nr VI-80/2019 Rady Powiatu Wołomińskiego z dnia 26.04.2019 r.

¹¹ Uchwała Nr XLII-468/2017 Rady Powiatu Wołomińskiego z dnia 23.11.2017 r.

¹² Uchwała Nr XLII-462/2017 Rady Powiatu Wołomińskiego z dnia 23.11.2017 r.

¹³ Uchwała Nr VI-71/2019 Rady Powiatu Wołomińskiego z dnia 26.04.2019 r.

¹⁴ Uchwała Nr XLII-463/2017 Rady Powiatu Wołomińskiego z dnia 23.11.2017 r.

¹⁵ System Informacji Oświatowej

¹⁶ Przekazująca miesięczne informacje o liczbie uczniów do naliczenia dotacji od września 2017 r.

Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii w Zielonce (MOS): Szkoła Podstawowa Specjalna w Zielonce, Gimnazjum Specjalne w Zielonce i Niepubliczna Szkoła Branżowa I Stopnia Specjalna w Zielonce¹⁷. W latach 2017–2019 (wg danych SIO na 30 września) w ww. szkołach zatrudnionych było odpowiednio: 67 nauczycieli (w wymiarze 53,19 etatu), 94 nauczycieli (w wymiarze 32,11 etatu) oraz 70 nauczycieli (w wymiarze 39,56 etatu). Ponadto ww. szkoły zatrudniały nauczycieli na podstawie umów cywilno-prawnych (w 2017 r. – 15 nauczycieli, w 2018 – 47 nauczycieli, a w 2019 r. – 26 nauczycieli).

(akta kontroli str. 44-46)

W okresie objętym kontrolą Starosta Wołomiński nie zawierał umów/porozumień z innymi podmiotami w sprawie kształcenia uczniów z niepełnosprawnościami.

(akta kontroli str. 47)

W latach 2017–2019 do Starosty Wołomińskiego wpłynęły trzy wnioski od dyrektorów szkół specjalnych prowadzonych przez powiat o zatrudnienie pomocy nauczyciela: w 2019 r. – dwa¹⁸ i w 2020 – jeden wniosek¹⁹. Wszystkie wnioski zostały pozytywnie rozpatrzone przez Starostę.

(akta kontroli str. 48)

W latach 2017, 2018 i 2019 (wg stanu na 30 września) do wszystkich szkół prowadzonych przez Powiat uczęszczało odpowiednio: 266, 262 i 317 uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne, z czego do szkół specjalnych – odpowiednio: 207, 216 i 242 uczniów.

W ww. okresie najwięcej uczniów (375) posiadało orzeczenie o niepełnosprawności intelektualnej w stopniu umiarkowanym lub znacznym, o niepełnosprawności sprzężonej (228) oraz z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera (135). W latach 2017, 2018 i 2019 (na 30 września) do szkół specjalnych prowadzonych przez inne podmioty niż Powiat i dotowanych przez Powiat uczęszczało odpowiednio 179, 150 i 141 uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne. Najwięcej uczniów posiadało orzeczenia dotyczące zagrożenia niedostosowaniem społecznym (odpowiednio 158, 140 i 132 uczniów).

(akta kontroli str. 49-53)

2. W okresie objętym kontrolą (wg stanu na 30 września) do Starosty Wołomińskiego wpłynęło ogółem 539 wniosków rodziców/opiekunów prawnych o zapewnienie odpowiedniej formy kształcenia specjalnego ze względu na niepełnosprawność ucznia. Spośród ww. wniosków 39 dotyczyło skierowania ucznia na prośbę rodzica/opiekuna do szkoły zlokalizowanej poza terenem Powiatu. W przypadku pozostałych 500 wniosków, 442 uczniów zostało skierowanych do szkół znajdujących się na terenie Powiatu, zapewniających odpowiednią formę kształcenia, a 58 uczniów zostało skierowanych do szkół publicznych poza terenem działania Powiatu²⁰, z uwagi na brak możliwości zapewnienia w szkołach działających na terenie Powiatu odpowiedniej formy kształcenia ze względu na posiadaną przez ucznia niepełnosprawność²¹.

(akta kontroli str. 54-55)

3. Rada Powiatu 27 lutego 2017 r. podjęła uchwałę w sprawie projektu dostosowania sieci publicznych szkół ponadgimnazjalnych oraz szkół specjalnych mających swoją siedzibę na obszarze Powiatu Wołomińskiego do nowego ustroju

¹⁷ Przekazująca miesięczne informacje o liczbie uczniów do naliczenia dotacji do lutego 2018 r.

¹⁸ W 2019 r. wniosek dyrektora ZSS-W o zgodę na zatrudnienie pomocy nauczyciela w wymiarze 2,5 etatu, ZSS-R – o zgodę na 2 etaty.

¹⁹ Wniosek dyrektora ZSS-O na zatrudnienia jednego nauczyciela.

²⁰ Głównie do MOS w Warszawie lub Otwocku.

²¹ Np. uczniowie niewidzący, niesłyszący, z niepełnosprawnością ruchową.

szkolnego wprowadzonego ustawą Prawo oświatowe oraz ustalenia sieci szkół ponadpodstawowych i specjalnych²². Mazowiecki Kurator Oświaty w opinii z dnia 20 marca 2017 r. wskazał na konieczność wprowadzenia zmian w ww. projekcie, polegających na:

- wskazaniu liczby klas dotychczasowych zasadniczych szkół zawodowych, które będą prowadzone w branżowych szkołach I stopnia;
- uwzględnieniu w załączniku nr 1 szkół podstawowych specjalnych;
- braku możliwości przekształcenia na tym etapie gimnazjów funkcjonujących w zespołach szkół w szkoły podstawowe, z uwagi na to że aktualnie w zespołach szkół działają już szkoły podstawowe. Wskazano, że gimnazja należy poddać procedurze zgodnej z przepisami prawa oświatowego;
- uwzględnieniu w załączniku nr 3, w nazwie jednostki organizacyjnej, również typu, nazwy i siedziby szkoły.

(akta kontroli str. 56-69)

Rada Powiatu w dniu 23 marca 2017 r. podjęła uchwałę Nr XXXIV-320/2017 w sprawie dostosowania sieci publicznych szkół ponadgimnazjalnych oraz szkół specjalnych mających swoją siedzibę na obszarze Powiatu Wołomińskiego do nowego ustroju szkolnego, wprowadzonego ustawą Prawo oświatowe oraz ustalenia sieci szkół ponadpodstawowych i specjalnych, w której uwzględniono wszystkie uwagi zgłoszone przez Mazowieckiego Kuratora Oświaty do projektu ww. uchwały.

(akta kontroli str. 70-81)

Z dniem 1 września 2017 r. prowadzone przez Powiat szkoły podstawowe oraz szkoły specjalne przysposabiające do pracy zostały przekształcone na mocy deklaratoryjnych uchwał Rady Powiatu odpowiednio w ośmioletnie szkoły podstawowe specjalne²³ i w szkoły specjalne przysposabiające do pracy²⁴. Uchwały podjęto z zachowaniem terminu określonego w art. 191 ust. 2 ustawy wprowadzającej Prawo oświatowe. Z dniem 31 sierpnia 2019 r. dokonano likwidacji gimnazjów specjalnych. Uchwały²⁵ zostały podjęte w terminie wynikającym z art. 127 ust. 2 i 172 ust. 3 ww. ustawy, tj. do dnia 30 listopada 2019 r.

(akta kontroli str. 96-103)

4. Starosta, w związku ze zmianami w systemie oświaty, dokonał na wniosek podmiotów prowadzących niepubliczne szkoły specjalne, aktualizacji prowadzonej ewidencji szkół i placówek niepublicznych. Zmiany dotyczyły przekształcenia Szkoły Podstawowej Specjalnej (przy MOS) oraz Niepublicznej Szkoły Podstawowej ASQ z dotychczasowych sześcioletnich szkół w ośmioletnie szkoły podstawowe. Ponadto aktualizacja dotyczyła przekształcenia dotychczasowej Zasadniczej Szkoły Zawodowej (przy MOS) w Niepubliczną Szkołę Branżową I Stopnia Specjalną (przy MOS). Wszystkie zmiany zostały wprowadzone w terminie określonym w art. 126 i 170 ustawy wprowadzającej Prawo oświatowe.

(akta kontroli str. 104-110)

5. W okresie objętym kontrolą obowiązywała „Strategia Rozwoju Powiatu Wołomińskiego do 2025 roku”²⁶, w której określono m.in. kierunki rozwoju infrastruktury edukacji, przede wszystkim poprzez podjęcie prac modernizacyjnych w zakresie przystosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych i rozbudowy zaplecza sportowego. Starosta wyjaśnił, że cele strategiczne oraz kierunki działania

²² Uchwała Nr XXXI-309/2017 Rady Powiatu Wołomińskiego z 27 lutego 2017 r.

²³ Uchwały Rady Powiatu Wołomińskiego z dnia: 23.11.2017 r. Nr XLII-462/2017; XLII-464/2017 i XLII-467/2017.

²⁴ Uchwały Rady Powiatu Wołomińskiego z dnia: 23.11.2017 r. Nr XLII-468/2017; XLII-463/2017.

²⁵ Uchwały Rady Powiatu Wołomińskiego z dnia: 26.04.2019 r. Nr VI-71/2019; VI-73/2019 i VI-80/2019.

²⁶ Strategia Rozwoju Powiatu Wołomińskiego do 2025 roku została przyjęta uchwałą Nr XV-162/2016 Rady powiatu Wołomińskiego z dnia 11.01.2016 r.

odnoszą się do wszystkich typów szkół, także szkół specjalnych dla których Powiat wołomiński jest organem prowadzącym.

(akta kontroli str. 111-113)

Jak wyjaśnił Starosta, diagnozy w zakresie zajęć pozalekcyjnych i świetlicowych oraz potrzeby kadrowe szkół specjalnych, w tym związane z realizacją zadań w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli, prowadzone są przez Powiat Wołomiński we współpracy z dyrektorami szkół, w tym szkół specjalnych. Dyrektorzy szkół specjalnych, na podstawie analizy zaleceń zawartych w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego uczniów oraz wywiadów przeprowadzonych z rodzicami podczas opracowywania indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych, dostosowują zajęcia pozalekcyjne w formie pomocy psychologiczno-pedagogicznej i rewalidacji (terapia ręki, trening umiejętności społecznych, trening słuchowy Johanssona, komunikacja alternatywna, oraz inne zajęcia z psychologiem lub pedagogiem). Zajęcia opiekuńczo-wychowawcze w świetlicy szkolnej organizowane są zgodnie z zapotrzebowaniem, z uwzględnieniem zainteresowania uczniów.

(akta kontroli str. 397-398)

W poszczególnych latach badanego okresu w budżecie Powiatu zabezpieczano środki na realizację wydatków związanych z kształceniem i doskonaleniem zawodowym nauczycieli zatrudnionych w szkołach specjalnych prowadzonych przez Powiat. Podziału środków dokonywał Zarząd Powiatu po uzyskaniu pozytywnej opinii właściwych organizacji związkowych, uwzględniając postanowienia art. 70a ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela²⁷. Wysokość środków poniesionych na kształcenie i doskonalenie nauczycieli szkół specjalnych w latach 2017–2019 wyniosła ogółem 144,3 tys. zł, w tym w 2017 r. – 48,2 tys. zł; w 2018 r. – 43,6 tys. zł i w 2019 r. – 52,5 tys. zł), zaś na 2020 r. wydatki na ten cel zostały zaplanowane w kwocie 71,8 tys. zł.

(akta kontroli str. 114-152)

Sprawozdania z realizacji zadań oświatowych Powiatu za rok szkolny 2017/2018 oraz 2018/2019 przedłożono Radzie Powiatu z zachowaniem terminu, o którym mowa w art. 11 ust. 7 ustawy Prawo oświatowe, tj. do 31 października. Zawierały one m.in. dane o zrealizowanych w poszczególnych szkołach (w tym szkołach specjalnych): remontach, modernizacjach lub zmianach warunków lokalowych; przeprowadzonych kontrolach zewnętrznych, wewnętrznych i ewaluacjach; osiągnięciach i sukcesach uczniów w konkursach i zajęciach sportowych. Sprawozdania zawierały również informacje o wynikach egzaminu gimnazjalnego w szkołach specjalnych. Sprawozdanie za rok szkolny 2018/2019 nie zawierało wyników egzaminu ósmoklasisty przeprowadzonych w szkołach specjalnych. Wg wyjaśnień Starosty, w szkole w Radzyminie było dwóch uczniów zdających egzamin, w Wołominie czterech uczniów, a w szkole w Ostrówku nie był organizowany egzamin ósmoklasisty.

(akta kontroli str. 153-255)

6. W okresie objętym kontrolą w budżecie Powiatu zabezpieczano środki na zadania związane z prowadzeniem szkół kształcenia specjalnego. Przy planowaniu wydatków uwzględniano założenia do projektu budżetu Powiatu (corocznie określone w uchwałach Zarządu Powiatu²⁸). Jednostki oświatowe, w tym prowadzące kształcenie specjalne, po otrzymaniu informacji o przyjętych wskaźnikach i w oparciu o zatwierdzone przez Starostę arkusze organizacyjne na następny rok szkolny, opracowywały własne projekty planów finansowych, które

²⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 2215.

²⁸ Założenia do projektu budżetu na 2017, 2018 i 2019 r. zostały określone odpowiednio w Uchwałach zarządu powiatu Nr: V-137/2016 z dnia 16.08.2016 r.; V-223/2017 z dnia 08.08.2017 r. i V-188/2018 z dnia 26.07.2018 r.

w terminie do 30 września były przedkładane organowi prowadzącemu. Po przyjęciu projektu budżetu na rok następny Zarząd Powiatu dokonywał podziału środków na poszczególne jednostki organizacyjne.

(akta kontroli str. 256-268 i 399)

7. W okresie objętym kontrolą Powiat otrzymał środki na finansowanie zadań oświatowych kształcenia specjalnego z subwencji oświatowej, dotacji celowych oraz rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej²⁹.

W 2017 r. z ww. źródeł Powiat pozyskał środki w kwocie ogółem 23 561,4 tys. zł, w tym z subwencji oświatowej 19 883,7 tys. zł (84,4%), z dotacji celowych 2 590,7 tys. zł³⁰ i z rezerwy części oświatowej 1 086,9 tys. zł³¹. W ramach subwencji oświatowej na zadania szkolne Powiat otrzymał 10 818,8 tys. zł³² (54,4%) i na zadania pozaszkolne kształcenia specjalnego 9 064,9 tys. zł³³ (45,6%). W 2018 r. dochody Powiatu ogółem z ww. źródeł wyniosły 21 707,9 tys. zł, w tym z subwencji oświatowej 21 646,4 tys. zł (99,7%) oraz z dotacji celowych 61,4 tys. zł³⁴. W ramach subwencji oświatowej na zadania szkolne Powiat otrzymał 11 727,3 tys. zł³⁵, (54,1%) i na zadania pozaszkolne kształcenia specjalnego 9 919,1 tys. zł³⁶ (45,9%). W 2019 r. dochody Powiatu na realizację kształcenia specjalnego wyniosły ogółem 20 952,6 tys. zł, w tym z subwencji oświatowej 20 754,9 tys. zł (99,1%), a z dotacji celowych 197,7 tys. zł³⁷. W ramach subwencji oświatowej na zadania szkolne Powiat otrzymał 11 841,4 tys. zł³⁸, (57,1%) i na zadania pozaszkolne kształcenia specjalnego 8 913,5 tys. zł³⁹ (42,9%).

(akta kontroli str. 269-273)

Szkołom specjalnym dla których organem prowadzącym jest Powiat, przekazano środki finansowe, w wysokościach wyższych niż kwoty przewidziane w części oświatowej subwencji ogólnej dla danego typu szkoły. Wysokość subwencji oświatowej, wynikająca z metryczek oświatowych na lata 2017–2019 (wg stanu na 30 września), dla szkół publicznych specjalnych prowadzonych przez Powiat, została ustalona w kwotach: w 2017 r. – 7 702,0 tys. zł; w 2018 r. – 7 526,9 tys. zł i w 2019 r. – 8 208,6 tys. zł, natomiast ww. szkołom Powiat przekazał środki finansowe w kwotach: w 2017 r. – 8 707,4 tys. zł, w 2018 r. – 10 039,3 tys. zł i w 2019 r. – 12 104,7 tys. zł, tj. więcej niż przewidywała metryczka odpowiednio o 13,1%, 33,8% i 47,5%.

(akta kontroli str. 274-275 i 277)

²⁹ Środki z rezerwy części oświatowej Powiat uzyskał tylko w 2017 r. Składane wnioski w 2018 i 2019 r. nie uzyskały pozytywnej akceptacji MEN.

³⁰ 90,7 tys. zł - dotacja z Kuratorium Oświaty i Wychowania na zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych i 2 500,0 tys. zł – pomoc finansowa w formie dotacji celowej z Gminy Radzymin na budowę obiektu Szkoły Podstawowej Specjalnej w Radzyminie.

³¹ 1 015,6 tys. zł – rezerwa przeznaczona na wzrost zadań szkolnych i przedszkolnych i 71,3 tys. zł – rezerwa przeznaczona na pierwsze wyposażenie nowooddanych sal lekcyjnych.

³² Najwyższe kwoty przeznaczono na kształcenie uczniów z niepełnosprawnościami określonych w wagach: P7 - 4 864,1 tys. zł; P6 - 1 675,7 tys. zł; P4 - 1 643,6 tys. zł.

³³ Najwyższe kwoty przeznaczono uczniów z niepełnosprawnościami określonych w wagach: P45 – 6 252,7 tys. zł; P49 – 1 424,8 tys. zł i P51-1 364,1 tys. zł.

³⁴ Dotacja na zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych.

³⁵ Najwyższe kwoty przeznaczono na kształcenie uczniów z niepełnosprawnościami określonych w wagach: P7 – 5 829,6 tys. zł; P4 – 1 770,0 tys. zł; P6 – 1 428,3 tys. zł.

³⁶ Najwyższe kwoty przeznaczono na uczniów z niepełnosprawnościami określonych w wagach: P51 – 6 876,9 tys. zł; P57 – 1 719,7 tys. zł i P55 -1 306,6 tys. zł.

³⁷ 70,7 tys. zł - dotacja na zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych i 127,0 tys. zł – dotacja z PFRON na likwidację barier architektonicznych (windy dla ZSS w Wołominie – zadanie majątkowe).

³⁸ Najwyższe kwoty przeznaczono na kształcenie uczniów z niepełnosprawnościami określonych w wagach: P7 – 6 000,4 tys. zł; P6 - 1 528,9 tys. zł; P4 – 1 516,9 tys. zł.

³⁹ Najwyższe kwoty przeznaczono na zadania realizowane przez uczniów z niepełnosprawnościami określonych w wagach: P56 – 5 804,4 tys. zł; P62 – 1 715,9 tys. zł i P60 - 1 344,9 tys. zł.

Niepublicznym szkołom specjalnym Powiat przekazał dotacje w kwotach⁴⁰: w 2017 r. – 2 647,5 tys. zł, w 2018 r. – 2 616,7 tys. zł i w 2019 r. – 2 562,0 tys. zł, tj. w wysokości większej w porównaniu do kwot wynikających z metryczki oświatowej, odpowiednio o: 14,8% (2 306,7 tys. zł), 2,4% (2 556,0 tys. zł) i 8,9% (2 352,8 tys. zł).
(akta kontroli str. 276-277)

8. W latach 2017-2019 wydatki na kształcenie specjalne wyniosły odpowiednio: 27 874,0 tys. zł, 23 825,1 tys. zł i 25 594,6 tys. zł, z czego na wydatki bieżące: 23 070,5 tys. zł, 23 704,1 tys. zł i 25 110,1 tys. zł oraz wydatki majątkowe: 4 803,5 tys. zł, 121,0 tys. zł i 484,5 tys. zł. W strukturze wydatków bieżących, dotacje podmiotowe dla publicznych lub niepublicznych jednostek systemu oświaty prowadzonych przez osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego lub przez osobę fizyczną, stanowiły odpowiednio: 59,3% (13 678,1 tys. zł), 54,7% (12 955,7 tys. zł) i 48,6% (12 201,3 tys. zł).

W poszczególnych latach badanego okresu najwyższe wydatki Powiat ponosił na:

- szkoły podstawowe specjalne (rozdział 80102): odpowiednio - 10 979,4 tys. zł, 8 374,7 tys. zł i 11 840,2 tys. zł;
- młodzieżowe ośrodki socjoterapii (rozdział 80111): odpowiednio - 7 068,0 tys. zł, 6 286,7 tys. zł i 5 415,5 tys. zł;
- gimnazja specjalne: odpowiednio - 3 935,9 tys. zł, 2 861,5 tys. zł i 1 340,5 tys. zł;
- szkoły zawodowe specjalne (rozdział 80134): odpowiednio - 1 392,7 tys. zł, 1 625,0 tys. zł i 2 009,8 tys. zł;
- wczesne wspomaganie rozwoju dziecka (rozdział 85404): odpowiednio - 1 610,4 tys. zł, 1 786,9 tys. zł i 1 971,3 tys. zł;
- ośrodki rewalidacyjno – wychowawcze (rozdział 85419): odpowiednio - 1 416,7 tys. zł, 1 348,5 tys. zł i 1 429,7 tys. zł.

W okresie objętym kontrolą najwyższe kwoty dotacji podmiotowej otrzymały:

- młodzieżowe ośrodki socjoterapii: w 2017 r. – 7 068,0 tys. zł; w 2018 r. – 6 286,7 tys. zł i w 2019 r. – 5 415,5 tys. zł;
- placówki prowadzące wczesne wspomaganie rozwoju dziecka: w 2017 r. – 1 610,4 tys. zł; w 2018 r. – 1 786,9 tys. zł i w 2019 r. – 1 971,3 tys. zł;
- ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze: w 2017 r. – 1 416,7 tys. zł; w 2018 r. – 1 348,5 tys. zł i w 2019 r. – 1 429,7 tys. zł;
- szkoły podstawowe specjalne: w 2017 r. – 952,7 tys. zł; w 2018 r. – 1 772,6 tys. zł i w 2019 r. – 2 331,9 tys. zł.

(akta kontroli str. 278-279)

9. W latach 2017 – 2019 najwyższy udział w finansowaniu wydatków budżetowych Powiatu przeznaczonych na kształcenie specjalne stanowiły środki z subwencji oświatowej: w 2017 r. – 71,3%, w 2018 r. – 90,9% i w 2019 r. – 81,1% oraz środki własne, których udział w poszczególnych latach wynosił odpowiednio: 15,5%, 8,9% i 18,1%. Wielkość pozostałych źródeł dochodów w finansowaniu wydatków kształcenia specjalnego wynosiła od 0,3% do 9,0%, i tak:

- dotacja z budżetu państwa⁴¹ otrzymana w latach 2017-2019 stanowiła 0,3% wydatków każdego roku;
- środki z rezerwy subwencji oświatowej⁴² otrzymane w 2017 r. stanowiły 3,9% ww. wydatków roku 2017;
- dotacją celową⁴³ otrzymana w 2017 r. od Gminy Radzymin stanowiła 9,0% roku 2017;

⁴⁰ Bez dotacji celowych na zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych.

⁴¹ Dotacje na zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych.

⁴² W 2017 r. Starostwo otrzymało ze środków rezerwy części oświatowej kwotę 71,3 tys. zł na pierwsze wyposażenie nowooddanych sal lekcyjnych oraz 1 015,6 tys. zł na wzrost zadań szkolnych i pozaszkolnych.

⁴³ Na budowę obiektu Szkoły Specjalnej w Radzyminie.

- dotacja z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na likwidację barier architektonicznych⁴⁴, otrzymana w 2017 r. stanowiła 0,5% wydatków na kształcenie specjalne.

(akta kontroli str. 280-281)

10. Szkoły specjalne działające na terenie Powiatu w latach 2017-2019 korzystały z dotacji celowych na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe⁴⁵. W 2017 r. z otrzymanej kwoty ogółem 92,9 tys. zł, szkoły te wykorzystały 90,7 tys. zł, w 2018 r. z 63,0 tys. zł wykorzystały 61,4 tys. zł, a w 2019 r. z 117,2 tys. zł wykorzystały 70,7 tys. zł. Niewykorzystane dotacje odpowiednio w kwotach 2,2 tys. zł, 1,5 tys. zł i 46,5 tys. zł⁴⁶ zostały zwrócone na rachunek dysponenta środków w terminie do 31 stycznia roku następnego. Analiza dokumentacji rozliczeniowej dotacji, przekazanej do Starostwa przez poszczególne szkoły wykazała, że zostały one wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, a dysponent środków nie wniósł uwag do rozliczenia dotacji.

(akta kontroli str. 277, 282-285)

11. Średni miesięczny koszt kształcenia uczniów w poszczególnych latach objętych kontrolą, w szkołach prowadzonych przez Powiat przedstawiał się następująco:

- Szkoła Podstawowa Specjalna w Radzyminie: w 2017 r. – 5,0 tys. zł; w 2018 r. – 4,6 tys. zł i w 2019 r. – 3,2 tys. zł;
- Gimnazjum Specjalne w Radzyminie: w 2017 r. – 4,8 tys. zł; w 2018 r. – 5,2 tys. zł i w 2019 r. – 5,6 tys. zł;
- Szkoła Podstawowa Specjalna w Wołominie: w 2017 r. – 3,5 tys. zł; w 2018 r. – 4,1 tys. zł i w 2019 r. – 4,8 tys. zł;
- Gimnazjum Specjalne w Wołominie: w 2017 r. – 3,2 tys. zł; w 2018 r. – 4,4 tys. zł i w 2019 r. – 6,6 tys. zł;
- Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy w Wołominie: w 2017 r. – 2,3 tys. zł; w 2018 r. – 2,8 tys. zł i w 2019 r. – 3,2 tys. zł;
- Szkoła Podstawowa Specjalna w Ostrówku: w 2017 r. – 3,6 tys. zł; w 2018 r. – 3,7 tys. zł i w 2019 r. – 4,0 tys. zł;
- Gimnazjum Specjalne w Ostrówku: w 2017 r. – 2,7 tys. zł; w 2018 r. – 3,5 tys. zł i w 2019 r. – 4,2 tys. zł;
- Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy w Ostrówku: w 2017 r. – 3,5 tys. zł; w 2018 r. – 4,1 tys. zł i w 2019 r. – 5, tys. zł;

(akta kontroli str. 286)

12. W okresie objętym kontrolą Powiat realizował działania mające na celu zapewnienie właściwych warunków umożliwiających prowadzenie specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży objętych kształceniem specjalnym. Polegały one m.in. na przeniesieniu siedziby SPS-R oraz adaptacji nowych pomieszczeń na potrzeby kształcenia, poprawie istniejącej infrastruktury w obiektach szkolnych⁴⁷, finansowaniu w obiektach szkolnych remontów i napraw⁴⁸, wyposażaniu sal lekcyjnych, gimnastycznych i rehabilitacyjnych w niezbędny sprzęt specjalistyczny i rehabilitacyjny⁴⁹, zakupie pomocy dydaktycznych i naukowych⁵⁰. W 2017 r. na ww. zadania Powiat poniósł wydatki w kwocie ogółem 5 032,6 tys. zł

⁴⁴ Zakup i zainstalowanie windy w budynku Zespołu Szkół Specjalnych w Wołominie.

⁴⁵ Szkoły działające w ramach ZSS-W, ZSS-O, SPS-R oraz szkoły działające w ramach MOS.

⁴⁶ W tym kwota 29 834,10 zł dotyczyła omyłkowego zdublowania przez ZSS-W kwoty dotacji podczas aktualizacji wniosku.

⁴⁷ Wykonanie instalacji oddymiania klatki schodowej w ZSS-W oraz rozbudowa ww. budynku o szyb windowy z przystosowaniem dla osób niepełnosprawnych.

⁴⁸ Konserwacje dźwigów, urządzeń biurowych, przeglądy urządzeń ppoż., naprawy CO i wod-kan, instalacji elektrycznej, monitoringu wizyjnego, remonty pomieszczeń lekcyjnych, dachów, ogrodzenia, wymiana okien, instalacji odgromowej itp.

⁴⁹ Np. zakup bieżni, piłek oraz innego drobnego sprzętu rehabilitacyjnego i integracji sensorycznej.

⁵⁰ Np. komputery, interaktywne monitory i projektory, tablice szkolne, książki do bibliotek, materiały techniczne, materiały biurowe, puzzle itp.

(z czego 4 604,9 tys. zł na adaptację budynku na potrzeby SPS-R), w 2018 r. – 287,2 tys. zł i w 2019 r. – 656,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 287-289 i 400-401)

Starosta wyjaśnił, że dyrektorzy szkół co roku do projektu planu finansowego zgłaszali potrzeby w zakresie remontów, modernizacji oraz wyposażenia szkół w sprzęt rehabilitacyjny lub pomoce dydaktyczne. Szacowanie kosztów i zakres planowanych zadań w poszczególnych szkołach uzależnione było od wysokości środków finansowych przeznaczonych na remonty placówek oświatowych, w tym szkół specjalnych oraz pilności wykonania prac. W okresie objętym kontrolą warunki lokalowe zdecydowanie zmieniły się w SPS-R w związku ze zmianą siedziby szkoły. W pozostałych szkołach specjalnych corocznie wykonywane były remonty i modernizacje wpływające na poprawę warunków lokalowych oraz bezpieczeństwo nauczania. We wszystkich szkołach specjalnych prowadzonych przez Powiat zapewniono uczniom możliwość korzystania m.in. z biblioteki, świetlicy, pomieszczeń do nauki, sali gimnastycznej i terapeutycznej, gabinetu profilaktyki zdrowotnej, pomieszczeń sanitarno – higienicznych oraz szatni.

(akta kontroli str. 401-402)

13. W okresie objętym kontrolą dyrektorzy szkół corocznie przeprowadzali kontrole dotyczące zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania obiektów należących do szkoły, w wyniku których pozytywnie oceniono przygotowanie obiektów szkolnych do nowego roku szkolnego. Ponadto w badanym okresie organy sprawujące nadzór pedagogiczny oraz inne podmioty⁵¹ przeprowadzały kontrole m.in. w zakresie warunków sanitarnych, bezpiecznych warunków nauki, organizacji i funkcjonowania biblioteki oraz warunków kształcenia w szkołach specjalnych. Nieprawidłowości stwierdzono podczas kontroli przeprowadzonej w 2020 r. przez Najwyższą Izbę Kontroli w ZSS-W⁵², po której wydano zalecenia dotyczące umieszczenia osłon na grzejnikach w holu głównym na I i II piętrze oraz wymianie uszkodzonych kratki wentylacyjnych⁵³.

(akta kontroli str. 290-293)

W okresie objętym kontrolą w szkołach specjalnych prowadzonych przez Powiat prowadzone były m.in. coroczne kontrole i przeglądy bezpieczeństwa⁵⁴, czynności kontrolno - rozpoznawcze w zakresie przestrzegania przepisów przeciwpożarowych. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły: braku drzwi przeciwpożarowych w łączniku budynku oraz odpowiedniej liczby hydrantów w ZSS-W⁵⁵, uszkodzeniu siłownika w klapie oddymiającej w SPS-R⁵⁶, braku wskaźników drogi ewakuacyjnej i niesprawnych oprawach oświetlenia awaryjnego w ZSS-O⁵⁷ oraz nie wystarczającym i nierównomiernym rozłożeniu strumienia świetlnego w pomieszczeniach ZSS-O⁵⁸.

⁵¹ Mazowiecki Kurator Oświaty przeprowadził kontrole: w SPS-R: 20.09.2017 r. m.in. w zakresie bezpiecznych warunków nauki; w ZSS-O 24.01.2017 r. w zakresie realizacji przez dyrektora zadań wynikających ze sprawdzonego nadzoru pedagogicznego oraz 10.03.2017 r. w zakresie prawidłowości organizacji i funkcjonowania biblioteki szkolnej; w Szkole Podstawowej Specjalnej w ZSS-W 04-21.06.2018 r. kontrola problemowa w zakresie wymagań: kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne; szkoła lub placówka, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy wyników egzaminu ósmoklasisty, maturalnego, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych. Zarządzanie szkoła lub placówką służy jej rozwojowi. Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Warszawie: ocena przygotowania szkoły do nowego roku szkolnego – SPS-R (24.08.2018 r.); ocena stanu sanitarnego ZSS-O (11.05.2018 r.); Specjalista ds. BHP: w SPS-R (29.08.2018 r.) kontrola zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów szkoły; PPIS w Wołominie: w ZSS-O (25.09.2018 r.) diagnoza przedsięwzięć prozdrowotnych w placówce nauczania, wychowania i opieki; Najwyższa Izba Kontroli: ZSS-W (12.02-22.05.2020 r.) kształcenie w szkołach specjalnych.

⁵² Kontrola dotyczyła kształcenia w szkołach specjalnych.

⁵³ Z informacji przekazanej przez Starostwo wnioski pokontrolne są w trakcie realizacji.

⁵⁴ Przeglądy budowlane roczne, kominiarskie, gazowe, oświetlenia awaryjnego i ewakuacyjnego.

⁵⁵ Kontrole przeprowadzone 29.11.2018 r. oraz 29.10.2019 r. przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Wołominie.

⁵⁶ Kontrola przeprowadzona w sierpniu 2019 r. przez Specjalistę Ochrony Przeciwpożarowej.

⁵⁷ Kontrola z pomiarów natężenia oświetlenia awaryjnego ze sprawdzeniem włącznika ppoż. przeprowadzona 12.03.2020 r.

⁵⁸ Nieprawidłowości stwierdzono podczas przeglądu elektrycznego 01.06.2018 r.

Wg stanu na 8 czerwca 2020 r. nie dokonano wymiany hydrantów w ZSS-W z uwagi na powtórny procedurę przetargową, a pozostałe nieprawidłowości zostały usunięte lub są trakcie realizacji.

(akta kontroli str. 290-293)

14. W latach 2017-2019 Powiat Wołomiński dotował zadania statutowe szkół niepublicznych specjalnych, prowadzonych przez osoby fizyczne lub prawne inne niż Powiat, w tym:

- w 2017 r. dotacje w kwocie ogółem 2 647,4 tys. zł przekazano: Szkole Podstawowej Specjalnej w Zielonce 844,0 tys. zł, Gimnazjum Specjalnemu w Zielonce 1 592,1 tys. zł, Niepublicznej Szkole Branżowej I Stopnia Specjalnej w Zielonce 102,7 tys. zł oraz od września - Niepublicznej Szkole Podstawowej ASQ 108,6 tys. zł;
- w 2018 r. dotacje w kwocie ogółem 2 616,6 tys. zł przekazano: Szkole Podstawowej Specjalnej w Zielonce 1 381,7 tys. zł, Gimnazjum Specjalnemu w Zielonce 836,8 tys. zł, Niepublicznej Szkole Branżowej I Stopnia Specjalnej w Zielonce (w miesiącach styczeń i luty) 7,2 tys. zł oraz Niepublicznej Szkole Podstawowej ASQ 390,9 tys. zł;
- w 2019 r. dotacje w kwocie ogółem 2 561,9 tys. zł przekazano: Szkole Podstawowej Specjalnej w Zielonce 1 784,5 tys. zł, Gimnazjum Specjalnemu w Zielonce (w okresie od stycznia do sierpnia) 230,0 tys. zł oraz Niepublicznej Szkole Podstawowej ASQ 547,4 tys. zł.

(akta kontroli str. 357-371)

Przy ustalaniu kwoty dotacji szkołom niepublicznym prowadzonym przez inne podmioty niż Powiat uwzględniano zwiększone kwoty dotacji wynikające z wag zawartych w algorytmie podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla odpowiednich niepełnosprawności. Stwierdzono natomiast, że w przypadku Niepublicznej Szkoły Podstawowej ASQ nieuwzględniono wagi P34⁵⁹ dla pięciu uczniów w okresie wrzesień – grudzień 2017 r.

Ponadto kontrola wykazała, że latach 2017-2019 w przypadku trzech szkół przekazano kwotę dotacji niższą o łącznie 57 943,12 zł, tj.:

- Niepublicznemu Gimnazjum Specjalne w Zielonce: w 2017 r. kwota należna – 1 596 785,30 zł, kwota przekazana – 1 592 130,63 zł (niedopłata 4 654,67 zł); w 2018 r. kwota należna – 864 831,45 zł, kwota przekazana – 836 838,29 zł (niedopłata 27 993,16 zł); w 2019 r. kwota należna – 238 931,79 zł, kwota przekazana – 230 045,53 zł (niedopłata 8 886,26 zł);
- Niepublicznej Szkole Podstawowej ASQ: w 2017 r. kwota należna – 109 168,71 zł, kwota przekazana – 108 608,44 zł (niedopłata 560,27 zł); w 2019 r. kwota należna – 551 070,92 zł, kwota przekazana – 547 385,47 zł (niedopłata 3 685,45 zł);
- Szkole Podstawowej Specjalnej w Zielonce: w 2019 r. kwota należna – 1 796 707,52 zł, kwota przekazana – 1 784 544,21 zł (niedopłata 12 163,31 zł).

W przypadku dwóch szkół w 2018 r. przekazano kwotę dotacji wyższą o łącznie 425,29 zł (Niepubliczna Szkoła Branżowa I Stopnia Specjalna w Zielonce o 396,74 zł oraz Niepubliczna Szkoła Podstawowa ASQ o 28,55 zł).

(akta kontroli str. 357-370)

15. W okresie objętym kontrolą obsługę administracyjno-organizacyjną, kadrową, księgową, sprawozdawczą i prawną szkół (w tym szkół specjalnych) sprawowało Centrum Usług Wspólnych⁶⁰. Z wyjaśnień Starosty wynika, że szkoły składały

⁵⁹ Waga P34 = 0,065 dla uczniów pierwszych, drugich i trzecich klas szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży oraz ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia.

⁶⁰ Samorządowa jednostka organizacyjna powołana Uchwałą Nr XXV-261/2016 Rady Powiatu Wołomińskiego z dnia 17.10.2016 r.

organowi prowadzącemu raporty o stanie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży oraz informacje o przygotowaniu placówki do uruchomienia roku szkolnego po okresie wakacji. Nadzór nad szkołami specjalnymi sprawowany był także w zakresie planowania i organizacji roku szkolnego, przygotowywania arkuszy organizacyjnych, analizy zatrudnienia pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych oraz oceny stanu potrzeb remontowych i modernizacyjnych - w uzgodnieniu z dyrektorami szkół poprzez oględziny obiektów i oceny priorytetowych prac do realizacji. Ponadto Starosta wyjaśnił, że raporty składane przez wszystkie szkoły (publiczne i niepubliczne) podlegały weryfikacji pod kątem zgodności danych w SIO⁶¹.

(akta kontroli str. 403 i 406)

W zakresie nadzoru organu prowadzącego nad gospodarką finansową szkół specjalnych Starosta wyjaśnił, że prawidłowość wykorzystania środków finansowych przez wszystkie jednostki organizacyjne Powiatu jest weryfikowana na podstawie sprawozdań budżetowych i finansowych. Poza tym nadzór nad prawidłowością wydatkowania środków przez poszczególne szkoły sprawuje Centrum Usług Wspólnych. Szkoły specjalne dla których Powiat jest organem prowadzącym realizują działalność w oparciu o plan finansowy, który na bieżąco jest analizowany. Corocznie powiatowe szkoły specjalne składają raporty o stanie kontroli zarządczej, w których potwierdzają sprawowanie kontroli merytorycznej i finansowej.

(akta kontroli str. 416)

W okresie objętym kontrolą Powiat przeprowadził w MOS dwie kontrole w zakresie prawidłowości pobrania i wykorzystania dotacji. Kontrola przeprowadzona w 2017 r. dotycząca prawidłowości pobrania i wykorzystania dotacji w latach 2012 (II półrocze) i 2013 r. wykazała nieprawidłowości polegające na pobraniu nadmiernej kwoty dotacji przez Gimnazjum Specjalne oraz wykorzystaniu dotacji niezgodnie z przeznaczeniem. Decyzją z dnia 24 października 2018 r. nakazano organowi prowadzącemu MOS dokonanie zwrotu dotacji w kwocie ogółem 4 308 766,53 zł wraz z odsetkami. Decyzja została zaskarżona do Samorządowego Kolegium Odwoławczego, które uchyliło w całości zaskarżoną przez stronę decyzję i umorzyło postępowanie pierwszej instancji.

(akta kontroli str. 374-383)

Kontrola przeprowadzona w 2019 r. w zakresie weryfikacji danych przekazanych przez MOS, dotyczących faktycznej liczby uczniów za miesiące styczeń-czerwiec 2019 r., wykazała różnicę pomiędzy liczbą uczniów uczęszczających do szkoły podstawowej i gimnazjum a liczbą uczniów zakwaterowanych w internacie MOS. W wyniku ww. rozbieżności Starostwo stwierdziło pobranie przez MOS zawyżonej kwoty dotacji o 52 518, 96 zł i pismem z dnia 29 lipca 2019 r. wystąpiło o zwrot ww. kwoty dotacji w terminie 5 dni od dnia otrzymania pisma. MOS w dniu 5 sierpnia 2019 r. dokonał zwrotu dotacji wraz z odsetkami w kwocie ogółem 54 183,96 zł.

(akta kontroli str. 384-391)

16. W okresie objętym kontrolą zarówno Powiat, jak i prowadzone przez Powiat szkoły specjalne nie uczestniczyli jako beneficjenci w programach wspierających kształcenie specjalne, finansowanych ze środków Unii Europejskiej.

(akta kontroli str. 407)

17. Powiat Wołomiński w 2019 r. usprawnił funkcjonowanie publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych (PPP) poprzez przygotowanie PPP w Zielonce i PPP Tłuszczu do wydawania orzeczeń w zakresie autyzmu i Zespołu Aspergera⁶². Do 2019 r. jedynie PPP Wołomin realizowała orzeczenia w zakresie autyzmu.

⁶¹ Nieprawidłowości stwierdzono w zakresie szkół specjalnych.

⁶² W tym zakresie Powiat spowodował przeszkolenie specjalistów, zakupił narzędzia diagnostyczne oraz przygotował placówki do oceny i kwalifikacji przez Mazowieckiego Kuratora Oświaty.

Jednym z powodów był czas procedowania procesu zmierzającego do wydania orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego lub opinii o niepełnosprawnościach. Kolejnym działaniem jakie Powiat Wołomiński podjął Uchwałą Rady Powiatu to uruchomienie filii Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Zielonce z siedzibą w Ząbkach. Planowane rozpoczęcie pracy poradni 01.06.2020r.

(akta kontroli str. 403-404)

18. Według wyjaśnień Starosty losy absolwentów szkół specjalnych są monitorowane przez administrację szkoły. W większości przypadków uczniowie kończący szkołę podstawową (wcześniej gimnazjum) pozostają uczniami Szkoły Przysposabiającej do Pracy wchodzącej w skład Zespołu Szkół. W Zespole Szkół Specjalnych w Wołominie został powołany na stałe kilkusobowy zespół nauczycieli, którego zadaniem jest zbieranie informacji na temat losów absolwentów. Z zebranych informacji powstaje w każdym roku szkolnym opracowanie pt. *Analiza losów absolwentów*, dotyczące całego rocznika absolwentów, z podziałem na poszczególne typy szkół, zawierające informacje o losach absolwentów, ich niezależności życiowej i ekonomicznej, ewentualnego zatrudnienia i ról społecznych pełnionych w domu.

(akta kontroli str. 404-406)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Sprawozdanie o stanie realizacji zadań oświatowych w Powiecie Wołomińskim za rok szkolny 2018/2019 nie zawierało informacji o wynikach egzaminu ósmoklasisty przeprowadzonych w szkołach specjalnych, określonych w art. 11 ust 7 pkt 1 ustawy Prawo oświatowe.

(akta kontroli str. 214-255)

Starosta wyjaśnił, że w ww. sprawozdaniu omyłkowo nie wykazano informacji o wynikach egzaminów ósmoklasisty, ponieważ nie w każdej szkole podstawowej specjalnej egzaminy były organizowane.

(akta kontroli str. 413)

2. W latach 2017-2019 trzem spośród czterech szkół niepublicznych specjalnych przekazano niższą o 57 943,12 zł kwotę dotacji podmiotowej, z czego:
 - w przypadku Gimnazjum Specjalnego zaniżenie o kwotę 41 534,09 zł⁶³ było efektem nie uwzględnienia do naliczenia dotacji faktycznej (rzeczywistej) liczby uczniów w poszczególnych niepełnosprawnościach, wynikających z informacji miesięcznych składanych przez szkołę⁶⁴, a kwota 560,27 zł wynikała z nieuwzględnienia w Niepublicznej Szkole Podstawowej ASQ wagi P34 dla pięciu uczniów w okresie wrzesień-grudzień 2017 r.;
 - w przypadku Szkoły Podstawowej Specjalnej i Niepublicznej Szkoły Podstawowej ASQ w I kwartale 2019 r. przekazano zaniżoną dotację w kwocie ogółem 15 848,76 zł⁶⁵.

W przypadku dwóch szkół: Niepublicznej Szkoły Branżowej I Stopnia Specjalnej oraz Niepublicznej Szkoły Podstawowej ASQ w 2018 r. przekazano zawyżoną

⁶³ W okresach: październik-grudzień 2017 r.; wszystkich miesięcy 2018 r. i styczeń-sierpień 2019 r.

⁶⁴ Gimnazjum Specjalne (przy MOS) w informacji miesięcznej o liczbie uczniów wykazywało od października do grudnia 2017 r. jednego ucznia w wadze P6, który nie został uwzględniony przez Starostwo do naliczenia dotacji; od marca do września 2018 r. szkoła wykazywała jednego ucznia w wadze P5, a przez cały rok jednego ucznia w wadze P6, którzy nie zostali uwzględnieni przez Starostwo do naliczenia dotacji; a od stycznia do sierpnia 2019 r. jednego ucznia w wadze P6, który nie został uwzględniony przez Starostwo do naliczenia dotacji, ponadto w okresie kwiecień-sierpień 2019 r. naliczano dotację uczniowi w wadze P5, podczas gdy szkoła nie wykazywała w informacjach miesięcznych za ww. okres, aby uczeń posiadający niepełnosprawność określoną w wadze P5 uczęszczał do tej szkoły.

⁶⁵ Z tego kwota 12 163,31 dotyczy zaniżenia dotacji przekazanej Szkole Podstawowej Specjalnej, a kwota 3 685,45 zł – zaniżenia Niepublicznej Szkole Podstawowej ASQ.

kwotę dotacji odpowiednio o 396,74 zł i 28,55 zł, w odniesieniu do liczby uczniów przekazanej przez ww. szkoły w informacjach miesięcznych do naliczenia dotacji.
(akta kontroli str. 357-370)

Zgodnie z art. 90 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (obowiązującym do 31 grudnia 2017 r.⁶⁶) oraz art. 26 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu oświaty (obowiązującym od 1 stycznia 2018 r.⁶⁷), szkoły niepubliczne otrzymują na każdego ucznia dotację z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, obowiązanej do prowadzenia danego typu i rodzaju szkół w wysokości nie niższej niż kwota przewidziana na takiego ucznia w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostki samorządu terytorialnego, a od 1 stycznia 2018 r. w wysokości równej kwocie przewidzianej na takiego ucznia w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostki samorządu terytorialnego.

Starosta wyjaśnił, że Gimnazjum Specjalne (przy MOS), w raportach na 30 września poprzedzających okres dotowany (2017 i 2018), nie wykazywało uczniów w wagach P5 i P6. Zestawienia wag subwencyjnych do wyliczenia dotacji dokonywano na podstawie metryczek na ww. lata, w których nie występowały te wagi. Wykazywane przez szkołę w miesięcznych informacjach wagi P5 i P6 omyłkowo nie zostały uwzględnione w dokumentach stanowiących podstawę naliczenia dotacji, przekazanych do Wydziału Finansowego. Analogiczna sytuacja miała miejsce w 2019 r. w przypadku wagi P6, która nie została uwzględniona przez Starostwo do naliczenia miesięcznej kwoty dotacji. Natomiast naliczanie Gimnazjum Specjalnemu (przy MOS) w okresie kwiecień-sierpień 2019 r. dotacji na wagę P5 „słabowidzący”, wynikało z faktu uwzględnienia ucznia z tą niepełnosprawnością zarówno w raporcie na 30 września i 10 października 2018 r., jak również w załączniku do metryczki subwencji oświatowej. Na podstawie tej ewidencji przypisano szkole wagę P5 i omyłkowo (zamiast wagi P6 „słabosłyszący”) wykazywano ją w dokumentacji stanowiącej podstawę naliczenia dotacji od kwietnia do sierpnia 2019 r. Różnica pomiędzy dotacją naliczoną a wypłaconą Niepublicznej Szkole Podstawowej ASQ w 2017 r. wynika z omyłkowego nieuwzględnienia przy naliczeniu dotacji wagi P34 właściwej dla 5 uczniów.

Natomiast różnice pomiędzy kwotami naliczonymi a przekazanymi Szkole Podstawowej Specjalnej oraz Niepublicznej Szkole Podstawowej ASQ wynikają z omyłkowego nieprzekazania tym szkołom wyrównania za I kwartał 2019 r. Ponadto Starosta wyjaśnił, że zawyżenie dotacji przekazanych w 2018 r. Niepublicznej Szkole Branżowej I Stopnia Specjalnej wynikało z omyłkowego doliczenia wagi P16 w miesiącu lutym, a w przypadku Niepublicznej Szkoły Podstawowej ASQ z omyłki rachunkowej popełnionej przy przeliczaniu wyrównania.
(akta kontroli str. 408-411)

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Umieszczanie w informacjach o stanie realizacji zadań oświatowych informacji o wynikach egzaminów ósmoklasisty przeprowadzonych w szkołach podstawowych specjalnych.
2. Naliczanie dotacji szkołom specjalnym prowadzonym przez inne podmioty niż Powiat, z uwzględnieniem faktycznej liczby uczniów wykazanych przez szkoły w miesięcznych informacjach oraz w wysokości określonej na takiego ucznia w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostki samorządu terytorialnego.

⁶⁶ Dz. U. z 2019 r. poz. 1481, ze zm.

⁶⁷ Dz. U. z 2020 r., poz. 17.

3. Zweryfikowanie naliczenia dotacji za lata 2017-2019 r. dla szkół niepublicznych specjalnych dotowanych przez Powiat oraz podjęcie odpowiednich działań związanych z przekazaniem tym szkołom dotacji w nieprawidłowej wysokości.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 19 czerwca 2020 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Kontroler
Wanda Dąbrowska
główny specjalista k.p.

.....
Podpis

.....
Podpis